

Vorbereiden op terugkomst Trump noodzakelijk

De kans dat Donald Trump opnieuw president van de Verenigde Staten wordt, heeft nu al grote gevolgen voor de internationale conflicten die de wereld op dit moment teisteren. ‘De wereld houdt feitelijk zijn adem in, maar heeft geen andere optie dan zich zo goed mogelijk voor te bereiden op een tweede termijn voor Trump.’

Door Joost van Mierlo

Aan het woord is Peter Trubowitz, Amerikaans academicus en Hoogleraar Internationale Betrekkingen aan de London School of Economics (LSE). De aanleiding voor het gesprek met Financial Investigator zijn recente uitspraken van presidentskandidaat Donald Trump, waarin hij de Russische president Vladimir Poetin oproep om NAVO-landen binnen te vallen die niet voldoende geld alloceren aan hun defensie.

De oproep is inzet van een discussie in de Verenigde Staten waarin vraagtekens worden gezet bij de manier waarop het land aankijkt tegen internationale conflicten. De discussie wordt voor een deel gevoerd door uitlatingen van Trump, maar leeft breder. Trubowitz: ‘De grote oorlogen van de afgelopen decennia, in Afghanistan en Irak, waren aanvankelijk misschien populair, maar nu overheerst scepsis.’

Vanuit zijn glazen hoekkamer op de elfde verdieping van een nieuwe kantoorcolos op de campus van de LSE heeft Trubowitz een fantastisch uitzicht over een groot deel van Londen. Zijn bespiegelingen reiken echter verder, met een centrale rol voor de relatie tussen zijn geboorteland en China en de mogelijke gevolgen van een terugkeer van Trump als president van de VS.

Is het einde van de NAVO nabij?

‘Het hangt natuurlijk in grote mate af van de afloop van de verkiezingen dit najaar, maar het is duidelijk dat Amerikaanse bondgenoten zich zorgen moeten

maken. Niet alleen in Europa, maar ook in Azië.

De opmerkingen van Trump over de NAVO zijn natuurlijk zorgwekkend. Dat geldt temeer omdat Trump al vanaf de jaren negentig kritiek heeft geuit op de NAVO. Sinds die tijd, ruim voor zijn actieve betrokkenheid bij de politiek, heeft hij er voortdurend op gehamerd dat de Amerikaanse bondgenoten geen fatsoenlijke bijdrage leveren.

Ze profiteren volgens hem van de bereidheid van de VS om de veiligheid in Europa en feitelijk de hele wereld te garanderen en stellen daar te weinig tegenover. Het is volgens Trump een vorm van minachting. De Verenigde Staten krijgen te weinig terug voor wat ze leveren. Hij ziet het als een slechte deal en daar houdt hij nu eenmaal niet van.’

Heeft hij enigszins gelijk?

‘De kritiek over de bijdrage van de verschillende NAVO-landen is niet nieuw. Die hoorde je zelfs al in de jaren van de Koude Oorlog. Het was de regering van Barack Obama die NAVO-partners in 2014 opdroeg om ten minste 2% van het nationale inkomen te besteden aan defensie. Het Verenigd Koninkrijk doet dit, maar landen als Duitsland blijven ver achter. Dat is een doorn in het oog van de VS.

Maar er zijn natuurlijk grote verschillen. De regeringen van Obama en Biden beschouwen landen die tot de NAVO behoren als partners. Dat is geen

‘Trump denkt in termen van transacties. Je neemt en geeft met het doel er zelf beter van te worden.’

CV

Peter Trubowitz

Peter Trubowitz is sinds 2013 Hoogleraar Internationale Betrekkingen aan de London School of Economics en sinds 2015 Directeur van het Phelan United States Centre aldaar. Trubowitz studeerde aan Clark University in Massachusetts en promoveerde in 1986 aan de MIT aldaar. Hij was jarenlang Hoogleraar Internationale Betrekkingen aan de University of Texas in Austin voordat hij naar Londen kwam. Hij heeft verder gedoceerd in onder andere China en Mexico. Zijn meest recente boek is *Geopolitics and Democracy* (2023) dat hij samen schreef met Brian Burgoon, Hoogleraar Politieke Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam.

vanzelfsprekendheid voor Trump. Dat is de reden dat er serieuze vrees bestaat voor zijn terugkeer. Maar mocht hij terugkeren, wil dat niet zeggen dat er meteen een einde komt aan de NAVO. We weten immers dat hij, meer nog dan de meeste andere politieke leiders, zich zorgen maakt over zijn eigen reputatie. Het zou voor hem niet goed zijn als Poetin een ander Europees land aanvalt.

Op dit moment is de nationale veiligheid geen belangrijk aandachtspunt in de VS. Het gaat in de eerste plaats om immigratie, vooral vanuit Mexico, en meteen daarna om de economie. Uit peilingen blijkt dat er nog wel steun is voor de NAVO, ook al is het een onderwerp waar niet iedereen direct wakker van ligt.

Trump heeft aangegeven dat hij de oorlog in Oekraïne binnen 24 uur kan oplossen. Geloof u hem?

‘In de eerste plaats moeten we vaststellen dat Trump, ook al is hij nog geen president en het natuurlijk nog maar de vraag is of hij dat ook wordt, nu al grote invloed heeft op de oorlog in Oekraïne. Het is dankzij het verzet en de invloed van Trump dat de wapenleveringen zijn vertraagd. En bij Poetin zie je dat hij het conflict in ieder geval wil laten voortduren tot de Amerikaanse verkiezingen. Hij weet dat hij een veel sterkere onderhandelingspositie heeft als Trump aan de macht zou komen.

Trump zou de duimschroeven aandraaien voor Kiev. Die zouden meer concessies moeten doen dan waar ze toe bereid zijn. Het zal voor een belangrijk deel van de andere Europese landen afhangen of de druk voldoende is. Het zal in ieder geval betekenen dat de Europese landen een groter deel van de benodigde wapens moeten leveren

of dat in ieder geval financieren.

Het is een discussie waar de Franse president Emmanuel Macron feitelijk op vooruitloopt door te suggereren dat er Europese soldaten actief moeten worden in Oekraïne. Die discussie zal alleen maar urgenter worden als Trump wordt gekozen.’

Heeft Trump het niet veel te druk met al zijn rechtszaken om zich te bekommeren over dat soort zaken?

‘Integendeel. Het is duidelijk dat Team Trump aanzienlijk beter is voorbereid dan in 2016. Toen kwam zijn winst ook voor hemzelf als een grote verrassing. Het bleek dat hij niet goed had nagedacht over wie welke positie zou moeten gaan vervullen. Het zorgde ervoor dat in ieder geval op de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie tal van posten bezet werden door personen die ik zou willen beschrijven als ‘adults in the room.’

Nu zijn er plannen om die ministeries op te schudden en zijn er groeperingen als de conservatieve denktank The Heritage Foundation die nu al aan de concrete invulling van strategische initiatieven werken. Nee, mocht hij aan de macht komen, dan krijgt deze regering een veel Trump-achtiger signatuur dan de vorige regering.’

Niet alleen in Europa wordt geanticipeerd op Trumps mogelijke herverkiezing. Hoe zit het met Azië en met name China?

‘De relatie met China is de afgelopen decennia snel belangrijker geworden voor de VS. Dat staat eigenlijk los van de twijfel die is gerezen over de rol die de VS in de regio zou moeten spelen. Als het om China gaat, wordt vooral gekeken naar de situatie rond Taiwan. President >

‘Uit onzekerheid over de Amerikaanse positie verstevigen sommige landen de banden met China.’

Biden heeft de afgelopen maanden diverse malen gezegd dat hij Taiwan te hulp zou komen, mocht er sprake zijn van een invasie door China. Hij werd daarover min of meer teruggefloten door overige bewindvoerders, want het is nu eenmaal in strijd met de officiële Amerikaanse politiek om niet militair in te grijpen. Biden mag dan oud zijn, maar als hij zoiets vier keer zegt, is het duidelijk wat hij bedoelt.

De positie van Trump is veel minder helder. Ik denk dat het belangrijkste is om te constateren dat Trump in termen van transacties denkt. Je neemt en geeft met het doel er zelf beter van te worden. Daar kan Xi Jinping iets mee.

Trump heeft bijvoorbeeld bedreigd om nieuwe importheffingen voor China, tot wel 60%, in te voeren als hij aan de macht komt. Het is mogelijk dat China op handelsgebied concessies doet met het oog op concessies van de VS ten aanzien van Taiwan. Niet dat dit meteen tot een goedkeuring voor een invasie zal leiden, maar het is mogelijk dat Trump de Amerikaanse wapenexport naar Taiwan zal verminderen.

Dat is het positieve voor China als over Trump wordt gesproken. Maar Xi weet natuurlijk ook dat hij wispelturig is. Dat is iets waar hij, en trouwens geen enkele buitenlandse leider, op zit te wachten. Zelfs Poetin heeft aangegeven dat hij de zekerheid rond Biden verkiest boven de onzekerheid rond Trump, al denken de meeste mensen dat Poetin vrij zeker kan zijn over wat hij van Trump kan verwachten.’

Wat doen andere Aziatische landen?

‘Je ziet twee ontwikkelingen. Aan de ene kant zie je dat sommige landen, uit onzekerheid over de Amerikaanse positie, de banden met China verstevigen. Dat geldt bijvoorbeeld voor Vietnam, dat niet direct een bondgenoot is van de Verenigde Staten, maar toch zeker een partner.

Tegelijkertijd zie je dat bondgenoten als Japan, Zuid-Korea en Australië de onderlinge relaties versterken. In het

geval van Japan betekent het bijvoorbeeld ook dat de defensiebegroting wordt verhoogd. Het is allemaal

een gevolg van de oplopende spanning in de regio.’

En dan hebben we natuurlijk de huidige crisis in het Midden-Oosten.

‘Ook daar zie je druk ontstaan als gevolg van een mogelijke herverkiezing van Trump. De Israëlische premier Benjamin Netanyahu doet feitelijk hetzelfde als Poetin. Hij probeert de situatie zo lang mogelijk te rekken. Hij heeft immers het vermoeden dat hij coulanter zal worden behandeld door Trump, als die gekozen wordt.

Biden heeft niet de behoefte om zijn wil aan Israël op te leggen. Dat ligt electoraal te gevoelig. Hij lijkt aan te sturen op een soort van vredesconferentie waar met tal van landen afspraken worden gemaakt. Vooral Amerikaanse jongeren vinden het nodig dat er gewerkt wordt aan een oplossing. En die jongeren zijn cruciaal voor Biden bij de komende verkiezingen.’

Hoe schat u de uitslag van de verkiezingen in?

‘Trump heeft volgens alle peilingen een soms aanzienlijke voorsprong. Men zou dan ook erg dom zijn om geen rekening te houden met winst voor hem. Maar het is zeker geen gelopen race. Er zijn omstandigheden die duidelijk in het voordeel van Biden wijzen. In de eerste plaats heeft Biden aanzienlijk meer geld verzameld dan Trump. Ten tweede heeft Biden het voordeel dat hij de zittende president is. Hij kan allerlei politieke beslissingen nemen om zijn profiel op te poetsen, zelfs als het Congres weigert mee te werken.

Daarnaast kan de economie een rol gaan spelen. Er lijkt sprake van economisch herstel. Dat vertaalt zich altijd met een zekere vertraging in het consumentenvertrouwen, maar misschien komt het voor Biden net op tijd. En ten slotte zijn er de rechtszaken tegen Trump. Als hij in een van de lopende zaken wordt veroordeeld, zal hij een deel van de steun van conservatieve kiezers verliezen. Sommigen spreken over 30% van de aanhang. Dat zou cruciaal zijn.’ ■

‘Op dit moment is de nationale veiligheid geen belangrijk aandachtspunt in de VS.’